

Indsigt

Hakon Redder, *udenrigsredaktør*, *@HakonRedder*

Zelenskyj så de tøvende globale ledere i øjnene

Mens Rusland blev økonomisk mere isoleret af nye sanktioner, overtog præsident Zelenskyj G7-mødet i Hiroshima

Ukraines præsident, Volodymyr Zelenskyj, har på topmødet blandt andet holdt møder med Indiens premierminister, Narendra Modi, og Brasiliens præsident, Luiz Inácio Lula da Silva, der begge har forholdt sig neutralt til Ruslands invasion af Ukraine. Foto: Ukrainian Presidentia/ Ritzau Scanpix

Tre markante gennembrud står tilbage efter weekendens G7-møde i Hiroshima. Ingen af dem var forudset fredag morgen.

De globale lederes topmøde i Japan blev derfor alt andet end den snakkeklub, mødet ofte beskyldes for at være.

Beslutningen i Det Hvide Hus om at åbne for såvel træning af ukrainske piloter i F-16 samt senere accept af overlevering af de eftertragtede kampfly til det ukrainske luftvåben er ikke en G7-beslutning. Men uden at foregive at kende præsident Joe Bidens nærmestes inderste tanker, kan det kun have accelereret beslutningen, at Ukraines præsident, Volodymyr Zelenskyj, personligt mødte op i Hiroshima.

Hvorvidt leveringen af vestlige kampfly på et senere tidspunkt bliver en gamechanger i krigen, er for tidligt at konkludere. Alene fordi ingen for nærværende kender det russiske modtræk, hvis det sker. Og fordi indsættelsen af F-16 er en mere kompliceret operation, end når Vesten løbende har ændret krigens forløb ved at forsyne Ukraine med Himars, Patriots og andre luftforsvarssystemer.

Missilerne og raketterne gjorde en øjeblikkelig forskel. Som i de seneste dage og nætters intense russiske luftangreb på Kyiv og andre byer, der ifølge alle tilgængelige oplysninger er blevet tilbagevist næsten fuldstændigt. F-16 kan anvendes defensivt mod russiske luftangreb og til beskyttelse af styrker på jorden, men er også et offensivt våben. Og vil vestlige F-16-donorer eksempelvis acceptere, at de bruges til angreb på Krimhalvøen, der – skønt besat af Rusland siden 2014 – ikke har fået et fuldtonet carte blanche fra Nato som legitimt mål for ukrainsk befrielse? Biden nøjes søndag med at sige, at Zelenskyj har lovet ham, at de ikke anvendes til angreb i Rusland.

Diplomatisk kup

Men omvendt lyder det fra G7, at sikring af Ukraines forsvar mod Rusland forudsætter et moderne luftvåben. Bl.a. Olaf Scholz, den tyske kansler, talte om Ukraines langsigtede sikkerhedsgarantier.

Møderne mellem Volodymyr Zelenskyj og lederne fra især Indien og Brasilien, Narendra Modi og Luiz Inácio Lula da Silva, er det andet perspektivrige element fra G7.

Hvem der vidste, hvornår det kunne realiseres, har vi til gode at få forklaret i detaljer. Men det står klart, at det var et diplomatisk kup for de japanske G7-værter, at Zelenskyj første gang efter krigen så lederne af de to største lande fra det såkaldte globale syd direkte i øjnene. Og fortalte dem om Ruslands brud på FN's charter og om sit lands lidelser. Dermed blev G7 et halvt G20 – hvor de største både modne og nye økonomier mødes – og betydningen blev langt større.

> *Realiteten var, at japanerne i al stilhed arbejdede på et slutkommuniké, der i de hidtil kraftigste vendinger fordømmer Kinas militære og økonomiske sikkerhedspolitiske trusler*

Både Modi og Lula har i deres påståede neutralitet i krigen lænet sig mest mod Putin. Brasilien ved at sige at Rusland og Ukraine må dele ansvaret for krigen, Indien ved at profitere af billig russisk olie og en kraftigt stigende eksport til Rusland.

Hvorvidt det personlige møde mellem Modi og Ukraines utrættelige præsident forandrer forholdene på jorden, er – som med F-16-flyene – et spørgsmål, som først besvares i fremtiden. Men Frankrigs præsident, Emmanuel Macron, siger i Japan, at det er på tide, at lande som Indien og Brasilien "hopper ned fra hegnet" og ikke blot stiltiende følger krigen.

Måske det også kan ske i Mellemøsten, efter at Zelenskyj fredag uventet dukkede op som gæst på et møde i Den Arabiske Liga i Jeddah. Især Saudi-Arabien opfattes som en god ven af Putin, fordi man i Opec+ har reduceret olieproduktionen og dermed hævet priserne.

Taiwan er Asiens Ukraine

Endelig er en kraftig fordømmelse på flere planer af Kina det tredje element, hvor G7 viste mere bid end forudset.

Mens stats- og regeringscheferne var på vej til Japan, blev der talt om, at Hiroshima var valgt som venue, fordi de japanske arrangører ville minde omverdenen om, at Taiwan kan blive Asiens Ukraine. Og at et kinesisk angreb kan involvere angreb på amerikanske baser på de japanske øer.

Altså lidt dyster fremtidsmusik. Men realiteten var, at japanerne i al stilhed arbejdede på et slutkommuniké, der i de hidtil kraftigste vendinger fordømmer Kinas militære og økonomiske sikkerhedspolitiske trusler.

G7-landene opfordrer direkte Kina til at presse Rusland til at trække besættelsestropperne ud af Ukraine og vil have Kina til at stoppe med at "anvende økonomisk tvang og overtalelse", som der står i slutdokumentet, hvor man også fremhæver en "alvorlig bekymring over udviklingen i det Øst- og Sydkinesiske Hav".

Kinesisk vrede

En henvisning til såvel Kinas bestræbelser på at få overherredømme over store havområder og vigtige stræder for den globale sejlads. Samt selvfølgelig de meget nærgående militære øvelser tæt på Taiwan. G7-landene "modsætter sig i kraftige vendinger ethvert unilateralt forsøg på at ændre status quo med magt eller tvang".

I Beijing vækker slutkommunikéet fra Hiroshima betydelig vrede. En talsmand for udenrigsministeriet kritiserer i barske vendinger G7 for at pleje USA's og få allieredes interesser og siger, at "man forfølger politikker, der vil hindre international fred, skade den regionale stabilitet og undertrykke andre landes udvikling". Samt at man ikke "tager hensyn til Kinas alvorlige bekymringer".

Men trods den hårde kritik af Kina forsøger G7 sig med en diplomatisk balancegang. Man vil ikke "skade Kina", man vil ikke stoppe "Kinas økonomiske fremgang og udvikling". Man vil ikke "afkoble, men blot reducere risici". En understregning af det nye buzzword *de-risk* handler om at sprede de globale forsyningskæder og ikke være afhængig af et land, der ikke fungerer på markedsøkonomiske vilkår, "som forstyrrer den globale økonomi".

Uundgåeligt opfattes det i Beijing som økonomisk krig mod Kina.